

PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

ONOR. IMĦALLEF MARK SIMIANA, LL.D

Rikors Ġuramentat Numru 158/2022 MS

Maria Theresa Chan

Vs.

- (i) Is-Segretarju Permanenti tal-Ministeru tas-Saħħa**
- (ii) Direttur Ġenerali (People Management) fi ħdan il-People Management
Division tal-Ministeru tas-Saħħa¹**
- (iii) Is-Segretarju Permanenti Ewlieni**

Illum, 16 ta' Mejju 2025

Kawża Numru:4

Il-Qorti,

1. Rat ir-rikors ġuramentat preżentat mill-attriċi fl-24 ta' Frar 2022, li bih wara li ġie premess dan li ġej:

¹ B'dikriet mogħti fis-27 t'April 2022, iddaħħal dan l-isem minflok «Id-Direttur Ġenerali (Resourcing and Employee Relations) Ministeru għas-Saħħa».

Illi l-esponenti hija ħaddiema fi ħdan l-isptar Mater Dei u tokkupa l-pożizzjoni ta' *Sterilisation and Decontamination Technician CSSD Dental*;

Illi l-esponenti bdiet tokkupa din il-kariga mill-2009, meta din il-kariga kienet għadha tissejjaħ *paramedic aide*, u dan wara li kisbet iċ-ċertifikat u l-kwalifiċi relattivi;

Illi fit-3 ta' Frar 2016, ġie ffirmat Ftehim Kollettiv bejn il-*General Workers' Union* u l-Gvern relattiv għall- Klassi ta' *Phlebotomist Technician and Decontamination and Sterilization Technicians*, dokument hawn anness u mmarkat **Dok. A**;

Illi ai termini ta' Klawsola 4.4 tal-istess Ftehim, l-esponenti kellha tiġi rikonoxxuta illi tokkupa skala ta' salarju numru tnax (12). Dan stante illi kienet ilha impjegata bħala *Paramedic Aide* sa mid-9 ta' Frar 2009, u għalhekk kienet tissodisfa ir-rekwiżit illi tokkupa din il-kariga għal tal-inqas ħames snin fid-data tal-Ftehim. In oltre, l-esponenti kellha ċertifikat ta' MQF Level 4, kif jidher miċ-ċertifikat hawn anness u mmarkat **Dok B**;

Illi effettivament, permezz ta' ittra datata 10 ta' Ġunju 2016, hawn annessa u mmarkata **Dok Ċ**, l-esponenti ġiet mgħarrfa li telgħet għal skala ta' salarju tnax (12), b'seħħ mit- 3 ta' Frar 2016;

Illi in segwitu għal dan fil-21 ta' Lulju 2016, l-esponenti rċiviet ittra oħra li kienet qiegħda tgħid li hi kienet qiegħda tokkupa Skala tlettax (13), liema informazzjoni kienet skorretta, stante li l-esponenti kienet waħda mill-*aides* li bbenefikaw minn rikonixximent ta' skala ta' salarju tnax (12) kif ġia spjegat (ittra hawn annessa u mmarkata **Dok D**);

Illi in segwitu, tali żball kien jidher li se jiġi korrett meta s-sena ta' wara, permezz ta' ittra datata 16 ta' Mejju 2017, hawn annessa u mmarkata **Dok E**, l-esponenti reġgħet ġiet mgħarrfa "*li bħala parti mir-Riforma fis-Servizz Pubbliku, [hi telgħet] fi skala numru 12 b'seħħ mill-03 ta' Frar 2016*".

Illi minkejja tali rikonoxximent formali ai termini tal-ftehim su ċitat mid-Direttur tar-Riżorsi Umani fi ħdan l-Isptar Mater Dei, l-esponenti għadha sal-ġurnata ta' llum qatt ma ġiet effettivament imtella għal din l-iskala. Illi lanqas qatt ma ġiet imħallsa l-bilanċ fis-salarju relattiv għad-differenza bejn is-salarju tal-iskala tlettax (13) u l-iskala tnax (12) u dan kif ser jiġi ppruvat f'aktar dettall tul dawn il-proċeduri;

Illi l-esponenti ttentat diversi drabi sabiex tiġi debitament rikonoxxuta li hi ħaddiema fi skala tnax (12), madanakollu, hi dejjem baqgħet mingħajr rikonoxximent jew risposta

formali għat-talbiet tagħha li tiegħu dak li haqqha skond il-ftehim su-ċitat;

Illi l-esponenti ssostni li dan jikkonsisti ksur tal-obbligazzjonijiet kuntrattwali illi l-intimati huma marbutin bihom permezz tal-ftehim tat-3 ta' Frar 2016 u anke tad-dikjarazzjonijiet kontenuti fl-ittri datati 10 ta' Ġunju 2016 u 16 ta' Mejju 2017;

Illi sussegwentement, fit-13 ta' Settembru 2021, l-esponenti saħansitra kitbet formalment permezz tar-rappreżentant legali tagħha, kemm permezz ta' ittra legali (**Dok F**) u anke billi intavolat ittra uffiċċjali numru 2491/21 kontra l-intimati fid-29 ta' Settembru 2021 (**Dok G**).

Illi minkejja tali interpellazzjonijiet formali, l-esponenti baqgħet mingħajr risposta formali u għalhekk giet kostretta tintavola dawn il-proċeduri.

L-attriċi għaddiet biex titlob lil din il-Qorti, prevja kwalsiasi dikjarazzjoni neċessarja u opportuna, jogħgħobha:

1. Tiddeċiedi u tiddikjara li l-intimati jew min minnhom qegħdin jaġixxu b'aġir abużiv, illegali u lleċitu stante li qegħdin jiksru l-obbligazzjonijiet tagħhom fil-konfront tal-esponenti billi mhumix isegwu id-dettami ta' **klawsola 4.4 tal-Ftehim datat 3 ta' Frar 2016 (Dok. A)**;

2. Tiddikjara illi l-esponenti kellha tiġi rikonoxxuta li tokkupa pożizzjoni ta' impjeg fi skala ta' salarju tnax (12) fis-sistema ta' salarji tal-Gvern ta' Malta ai termini ta' **klawsola 4.4 tal-Ftehim datat 3 ta' Frar 2016** u għaldaqstant illum il-ġurnata hi għandha tokkupa grad numru sebgħa (7) fi skala tnax (12);

3. Tillikwida d-danni sofferti mill-esponenti konsegwenza tal-intimati jew min minnhom, senjatament it-telf fiż-żidiet fis-salarju sa mit-3 ta' Frar 2016;

4. Tikkundanna lill-intimati jew min minnhom sabiex iħallsu dik is-somma hekk likwidata minn din l-Onorabbli Qorti ai termini tat-tielet talba a favur tagħha, inkluż l-imghaxijiet skond il-Liġi.

Bl-ispejjeż kontra l-intimati, inkluż dawk tal-Ittra Uffiċċjali Numru 2494/21, li huma minn issa ngunti għas-subizzjoni.

2. Rat ir-risposta ġuramentata mressqa mis-Segretarju Permanenti tal-Ministeru tas-Saħħa u mid-Direttur Ġenerali (Resourcing and Employee Relations) Ministeru għas-Saħħa fil-11 t'April 2022², li biha huma eċċepew hekk:

1. Illi fl-ewwel lok, jeħtieġ li ssir korrezzjoni fl-okkju tal-kawża odjerna stante li n-nomenklatura tad-Direttur Ġenerali (Resourcing and Employee Relations) Ministeru għas-Saħħa hija skorretta u għandha tinbidel għad-Direttur Ġenerali (People Management) fi ħdan il-People Management Division tal-Ministeru għas-Saħħa;

2. Illi fir-rigward tal-mertu l-esponenti jeċċepixxu illi ai termini tal-Artikolu 158(3)(c) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, jiġi dikjarat illi l-fatti kif dikjarati mir-rikorrenti qegħdin jiġu kkontestati u jeħtieġ illi jiġu pruvati;

3. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għas-suespost, it-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt;

4. Illi in sinthezi u kif ser jiġi spjegat waqt is-smiegħ tal-kawża, bħala stat ta' fatt, l-attriċi bdiet tokkupa l-kariga ta' Paramedic Trainee fi ħdan l-isptar Mater Dei fi Frar tas-sena 2009 u sussegwentement inġatret bħala Paramedic Aide (Decontamination) f'Mejju tas-sena 2010;

5. Illi fit-3 ta' Frar tas-sena 2016 ġie ffirmat il-Ftehim Settorali bejn il-General Workers' Union u l-Gvern ta' Malta, ċitat mill-attriċi u li jirrigwardja Phlebotomists/Phlebotomy Technicians u Decontamination & Sterilization Technicians. Klawżola 4.2 tal-Ftehim surreferit tistipula illi:

'Serving Officers who on the date of signing of this agreement are employed as Paramedic Aides (Phlebotomy/ Decontamination) who have a minimum of five (5) years experience as Paramedic Aide (Phlebotomy/ Decontamination) and in possession of an MQF Level 3 qualification¹ relevant to their area of work as determined by management, shall be assimilated as Phlebotomist/Phlebotomy Technician or Decontamination and Sterilization Technician in Salary Scale 13'.

Il-ftehim ikompli jistabilixxi illi:

'Serving Officers who on the date of signing of this agreement are employed as Paramedic Aides (Phlebotomy/ Decontamination) who have a minimum of five (5) years experience as Paramedic Aide (Phlebotomy/ Decontamination) and in possession of an MQF Level 4 qualification, relevant to their area of work as determined by management, shall be assimilated as

² Fol.31.

Phlebotomist/Phlebotomy Technician or Decontamination and Sterilization Technician in Salary Scale 12'.

6. Illi kif ser jirriżulta waqt is-smiegħ tal-kawża odjerna, l-attriċi għandha żewġ ċertifikati- wieħed huwa rikonoxxut bħala Level 3 u hemm stipulat illi dan huwa Award fl-NCFHE Evaluation of Qualifications, u l-ieħor huwa rikonoxxut bħala Level 4;

7. Illi ser jirriżulta wkoll illi originarjament fl-NCFHE Evaluation of Qualifications datat April 2016 kien hemm stipulat "N/A" fir-rigward tal-MQF Level tal-kors li segwiet l-attriċi fl- 2008, u sussegwentement ġie kumparabbli ma' Level 3;

8. Illi l-attriċi erronjament ingħatat il-progressjoni għal Scale 12 abbażi tal-fatt illi hi kienet fil-pussess ta' Level 4 tal-MQF u dan peress li l-Level 4 tal-MQF kien effettivament Award u mhux Qualification u dan ai termini tal-Ftehim Settorali surreferit. Għaldaqstant, l- attriċi ġiet rikonoxxuta bħala Decontamination & Sterilisation Technician fi Scale 13;

9. Illi sussegwentement, l-attriċi ressqet ilment quddiem l-Ombudsman f' Jannar 2017 u ttentat tallega illi l-Ftehim surreferit kien interpretat ħażin. Fid-diversi korrispondenzimal-Uffiċċju tal-Ombudsman, it-tali Uffiċċju talab għall-kummenti tal- esponenti stante illi l-NCFHE Evaluation of Qualifications ma niżżilx il-kelma Award għall-MQF Level 4, hekk kif sar għal-Level 3;

10. Illi kif ġie spjegat lill-Uffiċċju tal-Ombudsman li li ċ-ċertifikat tal-Level 4 jgħid li l-kors kien kompriż minn 40 siegħa. Ir-rapport ta' riferenza maħruġ mill-NCFHE fl-2016 jiddistingwi bejn Award u Qualification. Għalhekk 1-40 siegħa ta' dan il-kors ma jammontawx għall- Qualification kif stabbilit fil-Ftehim Kollettiv;

11. Illi subordinament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, fir-rigward tal-ewwel talba, l- esponenti jinsistu li bl-ebda mod ma huma qed jaġixxu b'mod abbużivm illegali u illeċitu u dan peress li huma dejjem aġixxew skont id-dettami tal-Ftehim Kollettiv surreferit u għaldaqstant ma jistax jiġi allegat illi l-esponenti kisru l-obbligazzjonijiet emanenti mit- tali Ftehim u/jew li aġixxew b'agħir abuziv, illegali u illeċitu;

12. Illi subordinament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-esponenti ma kkaġunaw l-ebda dannu lill-attriċi;

13. Illi in vista tar-raġunijiet suesposti u kif ha jiġi trattat fil-mori ta' din il-kawża, l-esponenti certament idderigew ruħhom b'mod korrett meta ħadu d-deċiżjoni mertu ta' din il-kawża u għaldaqstant l-esponenti qegħdin umilment jitolbu lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex tichad it-talbiet tal-attriċi bl-ispejjeż kontra tagħha;

14. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri skont il-każ.

3. Rat ir-risposta ġuramentata tas-Segretarju Permanenti Ewlieni preżentata fit-18 t'April 2022³, li biha huwa eċċepixxa hekk:

1. Illi preliminarjament, ir-rikors promotur huwa null fil-konfront tal-esponent peress li dan ma ġiex precedut minn att ġudizzjarju indirizzat lill-esponent skond l-artikolu 460 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

2. Illi bla ħsara għal dak ga eċċepit, kieku biss l-esponent Segretarju Permanenti Ewlieni mhuwiex il-leġittimu kuntradittur għat-talbiet tal-attriċi u ġie mħarrek bla bżonn f'din il-kawża għall-għanijiet tal-artikolu 181B tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u dan stante li l-kawża hija maħsuba li tistħarreg atti jew aġir li ma sarux minnu, u ebda deċiżjoni ma ttieħdet mill-esponent fir-rigward tal-attriċi f'dak li għandu x'jaqsam mat-talbiet tagħha;

3. Illi wkoll in vena preliminari, sa fejn it-tielet talba attriċi titlob danni għal telf ta' qligħ mit-3 ta' Frar 2016 tali talba hija preskritta skond l-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta u dan peress li għaddew aktar minn sentejn minn dik id-data meta skond l-attriċi sar l-aġir li allegatament ikkawżalha l-ħsara;

4. Illi wkoll preliminarjament, l-azzjoni odjerna hija preskritta skond l-artikolu 2148(d) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta sa fejn tolqot salarji li kienu dovuti qabel Awwissu tas-sena 2020 u dan peress li għaddew aktar minn tmintax-il xahar sad-data tal-intavolar tal-azzjoni odjerna;

5. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-pretensjonijiet tal-attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt;

6. Illi l-esponent jirrileva li għall-kuntrarju ta' dak li qed tippretendi l-attriċi, il-klawżola 4.4 tal-ftehim Kollettiv ma tagħti l-ebda konfort lill-pożizzjoni tagħha peress li din il-klawżola tirrikjedi "qualification" ("kwalifika") u mhux sempliċiment "award" ("rikonoxximent"), li huma żewġ tipi ta' ċertifikazzjoni tal-edukazzjoni distinti skond il-Regolamenti dwar il-Qafas Malti tal-Kwalifiki għal Tagħlim Tul il- Hajja (L.S. 607.01);

7. Illi għal din ir-raġuni l-klawżola 4.4 tal-Ftehim Kollettiv ma tapplikax għall-attriċi u dan peress li jirriżulta mir-rikors promotur stess, senjetament mid-dokument anness u mmarkat "Dok. B", li l-attriċi kellha "award" u mhux "qualification" kif rikjest;

³ Fol.36.

8. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost rigward it-tielet u r-raba' talba attrici, l-esponent jeċepixxi li l-attrici jeħtiġilha ġgħib prova tal-ħsara li qiegħda tallega li ġarrbet;

9. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;

4. Rat illi b'dikriet mogħti fis-27 t'April 2022⁴, din il-Qorti kif diversament presjeduta laqgħet it-talba għall-korrezzjoni fl-isem tal-kariga tat-tieni konvenut;

5. Rat is-sentenza mogħtija minn din il-Qorti, kif diversament presjeduta, fis-7 ta' Lulju 2022⁵, li permezz tagħha ġiet milqugħa l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut Segretarju Permanenti Ewlieni u b'hekk iddikjarat ir-rikors promotur ossia l-azzjoni attrici fil-konfront tiegħu bħala nulla minħabba li l-attrici ma osservatx dak dispost *ad validatem* mill-artikolu 460 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili u konsegwentement illiberat lill-istess konvenut mill-osservanza tal-ġudizzju bl-ispejjeż kontra l-attrici, filwaqt li ordnat il-proseguwiment tal-kawża fil-konfront taż-żewġ konvenuti l-oħra;

6. Rat ix-xiehda u d-dokumenti miġbura, flimkien mal-atti proċesswali fl-intier tagħhom;

7. Rat is-sottomissjonijiet bil-kitba li ġew preżentati;

8. Rat li l-kawża ġiet imħollija għall-udjenza tal-lum għall-prolazzjoni tas-sentenza;

Ikkunsidrat:

9. Illi din hija kawża dwar l-interpretazzjoni ta' ftehim kollettiv li ġie ffirmat bejn il-Gvern Malti u l-General Workers' Union fit-3 ta' Frar 2016⁶. Dan il-ftehim kollettiv ġie ntitolat *Agreement pertaining to Phlebotomists/Phlebotomy Technicians and Decontamination & Sterilization Technicians*, u kien jirregola l-mod kif setgħu jimtlew vakanzi f'karigi relattivi mad-Dipartiment tas-Saħħa, kif ukoll kien

⁴ Fol.39.

⁵ Fol.51.

⁶ Fol.7.

jirregola l-kondizzjonijiet applikabbli għal persuni oħrajn li kienu diġà f'dik il-kariga mal-istess Dipartiment. Il-klawsoli l-aktar rilevanti għal din il-kawża minn dan il-ftehim kollettiv huma dawk numerati erbgħa punt tnejn (4.2) u erbgħa punt erbgħa (4.4), li jgħidu hekk:

4.2 Serving Officers who on the date of signing of this agreement are employed as Paramedic Aides (Phlebotomy/ Decontamination) who have a minimum of five (5) years experience as Paramedic Aide (Phlebotomy/ Decontamination) and in possession of an MQF Level 3 qualification, relevant to their area of work as determined by management, shall be assimilated as Phlebotomist/Phlebotomy Technician or Decontamination and Sterilization Technician in Salary Scale 13.

...

4.4 Serving Officers who on the date of signing of this agreement are employed as Paramedic Aides (Phlebotomy/ Decontamination) who have a minimum of five (5) years experience as Paramedic Aide (Phlebotomy/ Decontamination) and in possession of an MQF Level 4 qualification, relevant to their area of work as determined by management, shall be assimilated as Phlebotomist/Phlebotomy Technician or Decontamination and Sterilization Technician in Salary Scale 12.

10. Mill-provi rriżulta li l-attriċi ilha mis-sena 2009 taħdem mad-Dipartiment tas-Saħħa bħala *paramedic aide decontamination*, liema kariga mal-iffirmar tal-ftehim kollettiv fuq imsemmi bdiet tissejjaħ *Sterilisation and Decontamination Technician (CSSD Dental)*⁷. Hija xehdet li fiż-żmien meta applikat għall-ammissjoni tagħha għal dan l-impjieg, kienet temmet b'suċċess kors dwar *Decontamination and Sterilisation Science*⁸ mal-Kulleġġ ta' Malta għall-Arti, Xjenza u Teknoloġija (minn issa 'l quddiem imsejjaħ «MCAST»), u ma qamet ebda kwistjoni dwar in-natura tar-riżultat miksub minnha f'dan il-kors. Fis-sena 2013 imbagħad hija temmet b'suċċess kors ieħor dwar *Decontamination Management* mal-MCAST⁹.

⁷ Ara x-xieħda bl-affidavit tal-attriċi, a fol.60.

⁸ Fol.17.

⁹ Ara fol.64.

11. Irriżulta li wara li ġie ffirmat il-ftehim kollettiv, l-attriċi ġiet infurmata għal aktar minn darba li hija kienet qed tingħaraf li kienet intitolata għall-iskala tnax skont l-istess ftehim kollettiv. Din l-informazzjoni ingħatat lill-attriċi l-ewwel darba b'ittra tal-10 ta' Ġunju 2016¹⁰. Iżda ftit wara, l-attriċi rċeviet ittra oħra datata 21 ta' Lulju 2016¹¹ li permezz tagħha ġiet infurmata li skont il-ftehim kollettiv, l-iskala applikabbli għaliha kienet dik bin-numru tlettax. Meta l-attriċi staqsiet għar-raġuni dwar dan, ġiet infurmata li l-korsijiet li kienet segwiet wasslu għal *award* u mhux għal *qualification*.

12. Irriżulta li f'xi żmien il-Ministeru tas-Saħħa insista li biex kwalifika tiġi rikonoxxuta għall-finijiet tal-ftehim kollettiv, din kellha tkun akkreditata minn istituzzjoni edukattiva¹². L-istess Ministeru sostna illi biex ċertifikat dwar tlestija ta' kors jitqies «kwalifika» tal-livell MQF4, kellu jissodisfa l-ħtiġiet tal-Kummissjoni Nazzjonali tal-Edukazzjoni Avanzata u Ogħla, u ċjoè trid tkun ekwivalenti għal mija u għoxrin kreditu¹³. L-ammont ta' krediti li għalih huwa ekwivalenti kors partikolari jiddependi min-numru ta' siegħat neċessarji għall-kompletazzjoni ta' dak il-kors¹⁴, b'dan li kull ħamsa u għoxrin siegħa jiġu ekwivalenti għal kreditu wieħed¹⁵. Skont il-Ministeru konvenut, il-fatt li wieħed mill-korsijiet kompletati mill-attriċi kien jinvolvi mitejn tnejn u erbgħin siegħa jfisser li dak il-kors ma jistax jitqies li wassal għal «kwalifika» iżda biss għal «award»¹⁶. Jidher ukoll li l-aħħar *referencing report* li bih jitqabblu kwalifiki lokali ma' kwalifiki Ewropej ħareġ fi Frar 2016¹⁷.

13. L-attriċi xehdet li hija nvolviet l-uffiċċju tal-Ombudsman fil-każ¹⁸, u insistiet li l-aħħar kors li kienet wettqet kien iwassal għal kwalifika. B'ittra oħra datata 16 ta' Mejju 2017¹⁹, l-attriċi ġiet infurmata mill-ġdid li kienet intitolata għall-iskala tnax.

¹⁰ Fol.18.

¹¹ Fol.19.

¹² Ara x-xiehda ta' Paul Pace, a fol.130.

¹³ Ara x-xiehda ta' Dr. Stefan Sant, a fol.166.

¹⁴ Ara wkoll ix-xiehda ta' Dr. Stefan Sant, a tergo ta' fol.165.

¹⁵ Fol.157-158.

¹⁶ Ara x-xiehda ta' Maureen Mahoney, minn fol.154-156.

¹⁷ Fol.167.

¹⁸ Ara x-xiehda bl-affidavit tal-attriċi, a fol.60.

¹⁹ Fol.20.

14. L-attriċi xehdet li minkejja dan, is-salarju tagħha baqa' ma jirriflettix l-iskala in kwistjoni. Minn verifiki magħmula minnha, irriżulta li l-Ministeru tas-Saħħa baqa' mhux jagħraf li hija kellha d-dritt għal din l-iskala²⁰. L-attriċi tgħid li bħalha kien hemm impjegati oħrajn bl-istess problema, li fil-każ tagħhom b'xi mod giet solvuta, anki bl-involviment ta' *trade union* oħra²¹ jew inkella tal-uffiċċju tal-Ombudsman²². Hija tilmenta li b'konsegwenza tar-rifjut tal-Ministeru tas-Saħħa li jagħtiha l-iskala applikabbli għaliha, kienet qed titlef mis-salarju spettanti lilha – liema telf hija tgħid li huwa in eċċess ta' €16,000 – kif ukoll ġie mtellef lilha progress ulterjuri fil-karriera u fis-salarju tagħha. Tressqu provi li juru li għax l-attriċi baqgħet tirċievi s-salarju tagħha abbażi tal-iskala tlettax minflok l-iskala tnax, hija rċeviet is-somma ta' €8,040.45 inqas minn Lulju 2016 sal-aħħar tas-sena 2022²³, liema somma però tirreferi biss għas-salarju bażiku u ma tinkludix is-sahra. Skont il-prospett preżentat mill-attriċi, l-applikazzjoni tal-iskala tnax għas-sieġhat tax-xogħol effettivament prestati minnha sal-aħħar tas-sena 2022 jġibu differenza totali ta' €21,728.12²⁴.

Ikkunsidrat:

15. Illi kif diġà ingħad il-pern ta' din il-kawża jdur mal-interpretazzjoni tal-ftehim kollettiv iffirmit fit-3 ta' Frar 2016.

16. M'huwiex inopportun li qabel xejn jiġi osservat li, skont ġurisprudenza prevalenti, ftehim kollettiv huwa kkunsidrat bħal kull kuntratt ieħor in kwantu għall-effetti tiegħu, u bħala tali huwa enforzabbli skont il-liġi. Fid-deċiżjoni **Joseph Sammut vs. Francis Vassallo noe et** (Appell Superjuri, 19 ta' Mejju 2000)²⁵ intqal dan li ġej:

Din il-Qorti kuntrarjament għal dak li rriteniet l-Ewwel Qorti hi tal-fehma illi l-Qrati ordinarji tal-pajjiż ma kinux prekluzi

²⁰ Ara x-xieħda bl-affidavit tal-attriċi, a fol.61.

²¹ Ara x-xieħda bl-affidavit tal-attriċi, a fol.61.

²² Fol.67.

²³ Skont id-dokument immarkat Dok YA1 (fol.137), eżebit minn Yvette Abela, id-dħul tal-attriċi bl-iskala 13 kien ta' €125,827.86, filwaqt li kieku l-iskala applikabbli kienet dik numru tnax, id-dħul kien ikun €133,868.31.

²⁴ Fol.150.

²⁵ Kollezz. Vol.LXXXIV.ii.230.

milli jieħdu konjizzjoni ta' materji li jiskaturixxu minn rabtiet kontrattwali u mill-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' l-obbligi kontrattati bejn min jaħdem u min iħaddem. Għall-kuntrarju, hi tal-fehma illi dawn ir-relazzjonijiet ġuridiċi li jemanu per eżempju minn Ftehim Kollettiv, li indubbjament jikkostitwixxi kuntratt bejn il-firmatarji tiegħu u ċjoè bejn il-Bank appellant u r-rappreżentanti tal-ħaddiema fosthom l-appellat li magħhom ġie konkjuż il-ftehim, kienu relazzjonijiet li jemanu *ex contractu* u bħala tali sindakabbli mill-Qrati ordinarji.

17. U kif ġie osservat ukoll fid-deċiżjoni **Joseph C. Agius vs. Avukat Dottor Richard Galea Debono nomine** (Prim'Awla, 21 t'Ottubru 2002):

Huwa paċifiku illi "ftehim kollettiv għandu bħala oġġett li jistabilixxi l-kundizzjonijiet u l-modalitajiet tax-xogħol ta' l-impjegati" u li inoltre ftehim bħal dan "jippresupponi dejjem li almenu meta jiġi ffirmat, dan ikun magħmul f'isem il-magħġoranza (ħamsin fil-mija u wieħed) ta' l-impjegati". Għalhekk ukoll hu meqjus bħala kuntratt, u allura "għandu jiġi rispettati u osservati fit-termeni tiegħu kif jesprimu l-volontà taż-żewġ kontraenti ..." – "**Angelo Fenech nomine –vs- Joseph N. Tabone nomine**", Appell Ċivili, 13 ta' Marzu 1995

18. Fl-istess sens huma d-deċiżjonijiet **Francis Paris et vs. Maltacom plc** (Appell Superjuri, 7 ta' Lulju 2008) u **Malta Shipyards Limited vs. General Workers' Union** (Appell Superjuri, 1 ta' Diċembru 2006).

19. Il-kwistjoni għalhekk tirriduċi ruħha għall-interpretazzjoni tal-ftehim kollettiv, u preċiżament jekk il-kelma «*qualification*» użata fl-istess ftehim hijiex distinta minn ċertifikati oħrajn li jissejġu «*awards*», jew inkella tikkomprendix ukoll dawk iċ-ċertifikati.

20. Hija regola ġenerali tal-interpretazzjoni kontrattwali dik illi l-kliem għandhom jingħataw it-tifsira naturali u litterali tagħhom, sakemm ma jirriżultax mill-ftehim innifsu li l-partijiet riedu jagħtu xi tifsira oħra lil xi kelma partikolari. Kif jispjega **Toullier**: «*Se nessuna ambiguità s'incontra nelle parole, conviene intenderle nel senso che loro attribuisce l'uso generale, ancorchè colui che ha contratta l'obbligazione pretendesse di averle intese in un altro senso ... Questa regola, che si debbono intendere le parole nel senso consacrato dall'uso generale, è*

dettata dalla ragione. Imperciocchè essendo stata data la parola all'uomo per contrassegno dei suoi pensieri, e per comunicarli agli altri, egli è rigorosamente obbligato, trattando con essi, ad impiegare le parole nel senso che loro attribuisce l'uso ricevuto, vale a dire nel senso in cui essi medesimi le intendono; altrimenti egli l'ingannerebbe»²⁶.

21. Issa hu fatt li, kif tgħid l-attriċi fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha, l-użu ġenerali tal-kelma «kwalifiki» solitament tirreferi għall-għarfien tal-ksib ta' ċertifikat akkademiku jew professjonali. L-użu ġenerali ta' din il-kelma tikkomprendi kemm lawrea universitarja, u kemm diplomi, *awards* u ċertifikati oħrajn li jistgħu jinkisbu minn persuni li jsegwu xi kors jew ieħor. Din it-tifsira tal-kelma «*qualification*» hija wkoll riflessa fl-Avviż Legali 347 tal-2005, fejn fl-artikolu 2 insibu li «*“kwalifiki” tfisser espressjoni formali ta' għarfien, ħiliet u kompetenzi ta' persuna, u dawn jagħtu għarfien uffiċjali ta' valur fis-suq tax-xogħol u fl-edukazzjoni oġġla u t-taħriġ*». Tifsira din li wkoll ma tagħraf x id-distinzjoni li qed issir mill-konvenuti.

22. B'danakollu, l-Avviż Legali 347 tal-2005 ikkostitwixxa l-Kunsill Malti għall-Kwalifiki, li fost il-funzjonijiet tiegħu kellu «*jakkredita l-programmi ta' edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali mogħtija minn aġenziji ta' taħriġ*»²⁷ u kif ukoll li «*jstabbilixxi u jzomm qafas ta' kwalifiki biex jiżviluppa, jakkredita u jagħti l-kwalifiki professjonali u vokazzjonali barra minn lawrja, ibbażati fuq standards ta' għarfien, ħiliet, kompetenzi u attitudnijiet miksubin mill-individwi*»²⁸. In eżekuzzjoni ta' dawn il-funzjonijiet, l-imsemmi Kunsill b'effett minn Frar tas-sena 2016 (**li huwa wkoll ix-xahar li fih ġie ffirmat il-ftehim kollettiv**) ippubblika ir-raba' edizzjoni riveduta tar-rapport tiegħu li bih fassal il-qafas nazzjonali tal-kwalifiki. F'din l-edizzjoni tar-rapport imsemmi²⁹, saret distinzjoni ċara bejn «kwalifiki» u «awards». Fih intqal li: «*The term **Qualification** in Malta is to be used to refer only to substantial programmes based on learning outcomes at the respective MQF level and having enough*

²⁶ Il Diritto Civile Francese secondo l'ordine del Codice (Napoli, 1859), Vol.III, §§308-309.

²⁷ Artikolu 6(2)(e).

²⁸ Artikolu 5(2)(a).

²⁹ Eżebit bħala Dok SS1 (fol.167).

workload to meet the requirements depending on the level, as per Table 1. The parameters for which a course is offered in Malta can be considered to lead to a Qualification are specified in Chapter 2 where the level descriptors for the different levels on the MQF and the required minimum number of credits are set for qualifications at different levels. In order to distinguish between substantial courses which lead to a Qualification, and short courses, all those courses which do not fulfil the requirements in terms of minimum credits required, are to be called ‘Awards’»³⁰.

23. Effettivament skont din id-distinzjoni iż-żewġ ċertifikati miksuba mill-attriċi ma jitqisux bħala «*qualification*» iżda bħala «*awards*», minħabba li t-tul ta' kull kors ma kienx biżżejjed.
24. Tqum għalhekk il-kwistjoni jekk fil-ftehim kollettiv il-partijiet kienux qed jirreferu għal dak ikkunsidrat mill-Kunsill Malti għall-Kwalifiki fir-rigward tal-kelma «*qualification*», inkella kellhomx f'moħħom tifsira differenti u aktar ġenerali tal-kelma.
25. Il-Qorti ħasbet fit-tul dwar din il-kwistjoni, u jkollha tasal għall-konklużjoni illi fuq bilanċ ta' probabbiltà, il-kontraenti li kkonkludew il-ftehim kollettiv in kwistjoni kienu qiegħdin jirreferu għat-tifsira tal-kelma «*qualification*» li hija mogħtija mill-Kunsill Malti għall-Kwalifiki. Il-Qorti qed tasal għal din il-konklużjoni għaliex fil-ftehim kollettiv kollu, il-partijiet konsistentement rabtu il-kwalità tal-kwalifika mal-livell attribwit mill-Kunsill imsemmi. Għal Qorti dan ifisser li r-rieda tal-kontraenti kienet li l-imsemmi Kunsill ikun jikkostitwixxi punt ta' riferenza li bih ikun determinat jekk kwalifika partikolari hijiex tal-livell idonju – dan jgħodd mhux biss fir-rigward tal-livell tal-kwalifika, iżda wkoll għall-kriterju dwar jekk ċertifikat partikolari għandux jitqies bħala kwalifika jew «*award*». Kif kien kiteb ***Pacifici Mazzoni*** dwar ir-regola t'interpretazzjoni kontenuta fl-artikolu 1011 tal-Kodiċi tagħna:

Quando i contraenti, per spiegare un patto, hanno espresso un caso a cui applicarlo, non si presume che

³⁰ Paġna 53 tad-dokument immarkat bħala SS1.

abbiano voluto restringere l'effetto del contratto al caso espresso; al contrario deve presumersi che abbiano voluto estenderlo ai casi non espressi, ai quali secondo ragione, può estendersi lo stesso patto³¹

26. *Multo magis* allura fejn il-kontraenti espressament irriferew għall-kriterju maħluq minn entità partikolari, huwa biss lejn il-kriterju kif applikat minn dik l-entità partikolari li wieħed għandu jħares sabiex jifhem ir-rieda tagħhom. U dak il-kriterju għandu jiġi applikat b'mod sħiħ, u mhux f'parti minnu biss. Fi kliem ieħor, il-Qorti ma tistax tqis li l-kontraenti kienu qed jinkludu fit-tifsira ta' «*MQF Level 4 qualification*» xi kwalifika li l-entità li ħolqot il-qafas imsejjaħ «MQF» ma tagħrafx bħala tali. B'żieda ma' dan, il-Qorti ma tqisx li hija koinċidenza l-fatt li fl-istess żmien li ġie ffirmat il-ftehim kollettiv, daħlet fis-seħħ id-distinzjoni bejn «award» u «qualification» immedija mill-Kunsill Malti għall-Kwalifiki.

27. Fil-kors tas-smiġħ tal-kawża, l-attriċi irrifernet għall-każ ta' kollega tagħha li kien jifforma l-meritu ta' deċiżjoni mill-uffiċċju tal-Ombudsman, li ddeċieda l-każ favur il-kollega tal-attriċi. Dwar il-każ tal-attriċi ma jirriżultax li kien hemm deċiżjoni. Din il-kollega tal-attriċi ma ġietx prodotta biex tixhed, iżda minn dak li setgħet tifhem il-Qorti minn qari tad-deċiżjoni fil-każ tagħha³², l-Ombudsman wasal għal din id-deċiżjoni tiegħu abbażi tal-konsiderazzjoni li d-distinzjoni bejn «*awards*» u «*qualifications*» ġiet applikata mill-konvenuti b'mod retroattiv. Din l-applikazzjoni retroattiva però ma tirriżultax fil-każ tal-attriċi. L-attriċi ippretendiet li titħallas skont l-iskala tnax abbażi ta' dak miftiehem fil-ftehim kollettiv fi Frar 2016, f'liema xahar bdiet tapplika d-distinzjoni msemija kif maħluqa mill-Kunsill Malti għall-Kwalifiki. Għalhekk ma kien hemm ebda applikazzjoni retroattiva fil-każ tal-attriċi.

28. Fiċ-ċirkostanzi għalhekk il-Qorti qed issib li l-attriċi m'għandhiex raġun fl-ilment tagħha. B'danakollu, il-Qorti jidhrilha li jkun opportun illi jkun hemm temperament fil-kap tal-ispejjeż, la darba jirriżulta li l-konvenuti f'aktar minn okkażjoni waħda taw lill-attriċi x'tifhem li l-pretensjoni tagħha kienet fondata, u b'hekk ikkontribwew biex saret din il-kawża.

³¹ Istituzioni di Diritto Civile Italiano (Firenze, 1886), Vol.IV, §64.

³² Fol.67.

29. Għaldaqstant il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

- (i) tastjeni milli tieġu konjizzjoni tal-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti Segretarju Permanenti tal-Ministeru tas-Saħħa u Direttur Ġenerali billi din ġiet sorvolata matul il-kors tal-kawża;
- (ii) tastjeni milli tieġu konjizzjoni tal-eċċezzjonijiet rimanenti tal-konvenut Segretarju Permanenti Ewlieni billi dan kien meħlus mill-osservanza tal-ġudizzju b'sentenza preċedenti;
- (iii) tilqa' l-eċċezzjonijiet rimanenti tal-konvenuti Segretarju Permanenti tal-Ministeru tas-Saħħa u Direttur Ġenerali;
- (iv) tiċċhad it-talbiet tal-attriċi;
- (v) tordna li kull parti tħallas l-ispejjeż rispettivi tagħha fir-rigward ta' din id-deċiżjoni.

Onor. Mark Simiana, LL.D

Imħallef

Deputat Reġistratur